

Godišnji izvještaj o radu

2022

NVO Eko-tim

Rožajska, 5. Podgorica, Zip Code: 81000, Montenegro

E-mail: office@ecoteam.me

Web: <https://ecoteam.me/po%C4%8Detna>

Facebook: <https://www.facebook.com/ecoteammne>

Instagram: ngoecoteam

LinkedIn: NGO Eco-team

Twitter: @ngo_eco

You tube: www.youtube.com/channel/UCjpboKW03KmKDtsun5d5CQ

ECO-TEAM
ENVIRONMENTAL PROTECTION

O nama

Misija: Unaprijediti stanje životne sredine te izgraditi budućnost u kojoj će ljudi živjeti u harmoniji sa prirodom čuvajući biološku raznovrsnost, osiguravajući da upotreba prirodnih resursa bude održiva.

Glavni cilj: Cilj NVO Eko-tim je zaštita životne sredine, očuvanje i održiva upotreba prirodnih resursa.

Projekti:

NVO Eko-tim je tokom 2022. godine realizovala projekte u oblastima: (i) zaštite slatkih voda; (ii) energetike i klimatskih promjena. U nastavku je dat pregled ključnih sprovedenih aktivnosti u 2022. godini u odnosu na tekuće i realizovane projekte.

Projekat: Podrška aktivnostima na trajnoj zaštiti rijeka (end. Durable freshwater protection) u Crnoj Gori 2022

Cilj projekta je da promoviše i sprovede aktivnosti na trajnoj zaštiti rijeka u Crnoj Gori. Crna Gora je dom nekim od posljednjih slobodnih rijeka, međutim rijeke u Crnoj Gori su izložene različitim pritiscima, koji utiču na vrste koje žive u ovim rijekama. Usljed izraženih pritisa, njihova staništa su ozbiljno oštećena, a kao najznačajniji pritisci, ističu se hidromorfološki pritisci, krivolov, zagađenje vode. Stoga mehanizam trajne zaštite rijeka ima za cilj da inicira zaštitu crnogorskih rijeka u cilju zaštite njihovih biodiverzitetskih vrijednosti, uspostavljanja održivog upravljanja, koji će doprinjeti održivom razvoju lokalnih zajednica.

Tokom 2022. godine, sljedeće aktivnosti su realizovane:

- Sprovedena je socio-ekonomska analiza za budući Park prirode "Gornji tok rijeke Čehotine". Socio-ekonomska analiza je pripremljena tako da pruži detaljan opis društvenih i ekonomskih prilika na području na kome se mogu očekivati direktni ili indirektni uticaji proglašenja Parka prirode, analizu stavova zainteresovanih strana i korisnika područja prema proglašenju i upravljanju Parkom prirode, analizu mogućih izvora finansiranja i troškova Parka prirode Gornji tok rijeke Čehotine;
- Razvijena je komunikacijska strategija za budući Park prirode "Gornji tok rijeke Čehotine". Svrha komunikacijske strategije je izrada preporuka za budućeg upravljača Parka prirode „Gornji tok rijeke Čehotine” sa ciljem uspješnog upravljanja zaštićenim područjem uz uključivanje široke mreže zainteresovanih strana i javnosti i prilikama koje se zajedničkom saradnjom mogu stvarati;
- Snimljen je edukativni film o ekološkim, kulturno-istorijskim i socijalnim vrijednostima rijeke Bistrice (Đalovića klisura) u opštini Bijelo Polje. Edukativni film je dostupan na sljedećem linku: <https://www.youtube.com/watch?v=DXkSeG3NWGo>.
- Opština Bijelo Polje je uz podršku Eko-tima pokrenula postupak zaštite rijeke Čehotine na dijelu njene teritorije.

Projekat: Inicijativa za zaštitu gornjeg toka rijeke Morače i rijeke Mrtvice

Cilj projekta je doprinos uspostavljanju efektivne zaštite gornjeg toka rijeke Morače i rijeke Mrtvice.

Tokom 2022. godine, sljedeće aktivnosti su realizovane:

- Razvijen je izvještaj o identifikaciji zainteresovanih strana i korisnika područja predloženog za zaštitu;
- Razvijen je izvještaj o stavovima lokalnih zajednica o potencijalnom proglašenju rijeke Mrtvice i Morače zaštićenim područjem, te uticaju zaštite na socijalna pitanja.
- Svi sprovedeni izvještaji predati su nadležnim institucijama u cilju poboljšanja kvaliteta Studije zaštite gornjeg toka rijeke Morače i rijeke Mrtvice. Glavni nalazi pomenutih dokumenata su prihvaćeni od strane nadležnih institucija i biće involvirani u nacrt studije.
- Snimljeni su edukativni filmovi o prirodnim, kulturno-istorijskim i drugim vrijednostima rijeke Mrtvice i gornjeg toka rijeke Morače.

Projekat: Da Rijeka Zeta slobodno teče

Cilj projekta je poboljšati ekološki status sliva gornje Zete zahvaljujući uklanjanju barijera iz njenog toka.

Tokom 2022. godine, sljedeće aktivnosti su realizovane:

- Formiran je multidisciplinarni tim koji će raditi na izradi Inventara barijera za sliv gornje Zete, pripremljen je Projektni zadatak i metodologija istraživanja.

Jedna od barijera na rijeci Zeti, Nikšić, 2022. Godine

Projekat: Zaustavljanje i ublažavanje uticaja hidroenergije na Zapadnom Balkanu

Cilj projekta je podrška Opštini Bijelo Polje u postupku proglašenja rijeke Čehotine na dijelu njihove teritorije zaštićenim područjem.

Tokom 2022. godine, sljedeće aktivnosti su realizovane:

- Obezbijedena stručna i finansijska podrška Opštini Bijelo Polje za pokretanje postupka zaštite rijeke Čehotine.

Projekat: Organizacije civilnog društva kao efikasni akteri u procesu donošenja odluka

Cilje projekta je jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva kako bi bile prepoznate kao profesionalni, odgovorni i efikasni akteri u procesu javnog zagovaranja i donošenja odluka u oblasti zaštite životne sredine sa fokusom na sprovođenje projekata za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), praćeno povećanom pažnjom medija i podizanjem svijesti građana/ki Crne Gore. U toku 2022. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Okrugli sto pod nazivom “Upravljanje komunalnim otpadnim vodama u centralnom i sjevernom regionu Crne Gore” je organizovan u Podgorici, 17. maja 2022. godine. Okrugli sto je imao 30 učesnika: predstavnici institucija sa državnog i lokalnog nivoa, javnih preduzeća, nevladinih organizacija, građanskih inicijativa, univerziteta, medija kao i nezavisni eksperti.

Okrugli sto, Podgorica, maj 2022. godine

Okrugli sto, Podgorica, maj 2022. godine

- Trening za medije pod nazivom “Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u centralnom i sjevernom regionu Crne Gore” održan je u Podgorici, 22.februara 2022. godine.

Trening za medije, Podgorica, februar 2022. godine

- U periodu januar – jun 2022.godine sprovedena je kampanja podizanja svijesti o značaju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda te s tim u vezi zaštite životne sredine, održivog razvoja, unapređenja kvaliteta života i očuvanja zdravlja građana/ki te EU integracija. U periodu trajanja kampanje obezbijeđen je stalni angažman medija kako bi se promovisale ključne poruke, aktivnosti i rezultati projekta. Kampanja je bila ojačana ciljanom digitalnom kampanjom za podizanje svijesti koja se distribuirala putem FB stranice Eko-tima s ciljem maksimalnog angažovanja odabrane publike (javnosti). Ukupan doseg kampanje je: 413 865 osoba.
- Razvijene su 4 animacije:
 1. Animacija koja objašnjava šta su to otpadne vode: <https://www.youtube.com/watch?v=396FEUbMmAU&t=4s>
 2. Animacija koja objašnjava šta su to PPOV: <https://www.youtube.com/watch?v=sEh4vVpGUbg&t=2s>
 3. Animacija koja objašnjava značaj PPOV sa ekološkog aspekta i aspekta EU integracija: <https://www.youtube.com/watch?v=VZIntjXP8A&t=24s>
 4. Video – animacija koja objašnjava ključne probleme u ovoj oblasti i prikazuje stanje na terenu: <https://www.youtube.com/watch?v=QcdSvKlCtnE&t=3s>

Projekat: Panda Labs Junior for Just Transition

Cilj projekta je da afirmiše mlade ljude iz regiona uglja u tranziciji i podigne svijest o klimatskim promjenama i izazovima pravedne tranzicije, kao i da ih aktivno uključi u rješavanje problema.

Vrlo često su mladi ljudi iz regiona uglja nemotivisani da zagovaraju promjene usmjerene prema održivim izborima, stoga je najvažnije uspostavljanje inovativne kulture, koja podstiče mlade ljude da se uključe u zeleno preduzetništvo i da eventualno osmisle zelene poslove i obezbijede održive uslove života u regijama.

Najvažniji rezultati projekta su edukativni program i aktivnosti zelenog preduzetništva za učenike srednjih škola i mlade preduzetnike, univerzitetskog uzrasta, koji za cilj imaju da ih ohrabre da ostanu u svojim zajednicama, omogućavajući im i osnažavajući ih da osnuju biznise ili da rade u novim, zelenim start-up-ovima.

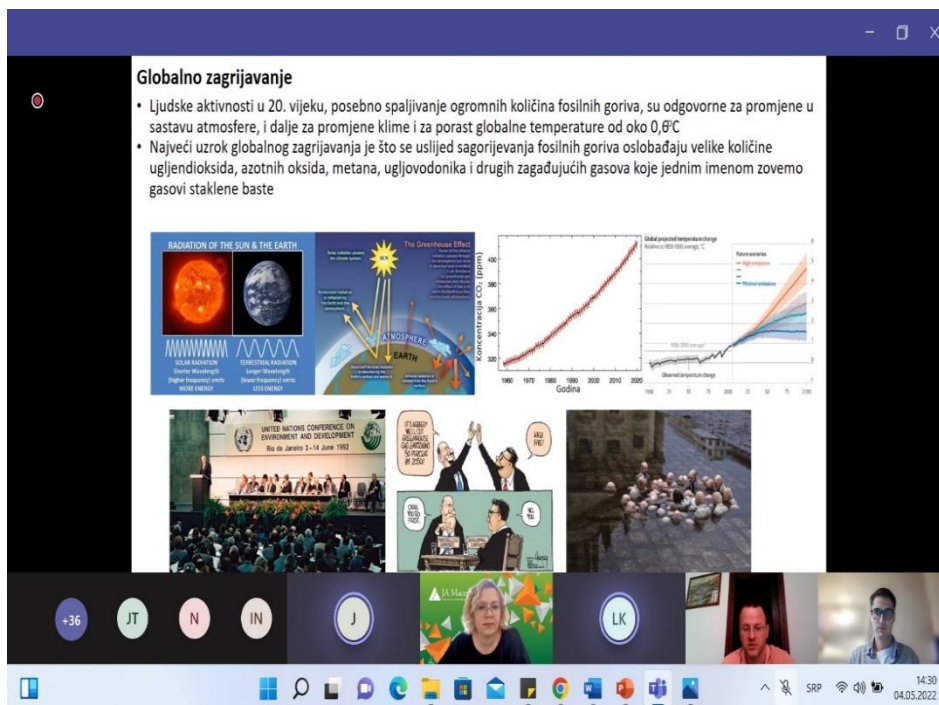
Tokom 2022. godine, sljedeće aktivnosti su realizovane:

- U januaru je sprovedena je analiza “Pravedna tranzicija u Crnoj Gori – izazovi i preporuke”.
- U februaru je sprovedeno početno sociološko ispitivanje o nivou svijesti kod mladih kada su u pitanju klimatske promjene, pravedna tranzicija, inovacije i zeleno preduzetništvo;
- Tokom aprila i maja, realizovan je edukativni program za učenike srednjih škola u opštini Pljevlja. Program je realizovan u dvije srednje škole: Gimnazija “Tanasije Pejatović” i “Srednja stručna škola”;

Realizacija edukativnog programa u “Srednjoj stručnoj školi”, april – maj, 2022, Pljevlja

- Održan je niz edukativnih vebinara i konferencija za studente;

Edukativni webinar za studente, maj 2022, Zoom platforma

Edukativna konferencija za studente, maj 2022, Podgorica

- U junu i novembru su realizovana dva hakatona za srednjoškolce i studente. Nekoliko timova, sastavljenih od studenta i srednjoškolaca, takmičili su se u idejama za

rješavanje ekoloških problema. Mladi su koristili prethodno stečena znanja kroz edukativne programe, a ideje su prezentovali pred stručnim žirijem;

Hakaton "Tvoja budućnost je u tvojim rukama", Jun 2022, Pljevlja

Hakaton "Budi lider zelene tranzicije i učini budućnost sigurnijom", Novembar 2022, Pljevlja

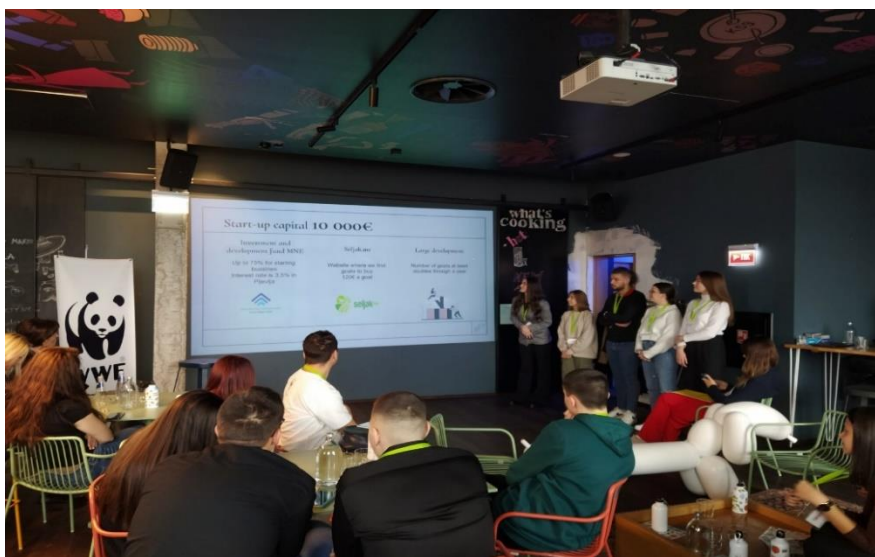
- U junu je u Pljevljima organizovan okrugli sto "Mladi, nosioci zelene tranzicije". Događaj je bio prilika za poboljšanje i dalji razvoj saradnje između mladih i uspostavljanje dobrih odnosa između srednjoškolaca iz regiona uglja i studenata,

dodatno, događaj je ujedno imao i svrhu započinjanja dijaloga između mladih i relevantnih zainteresovanih strana iz oblasti Pravedne tranzicije.

Okrugli sto “Mladi, nosioci zelene tranzicije”, Jun 2022. Pljevlja

- U saradnji sa WWF Bugarska, u decembru je organizovana regionalna konferencija na kojoj su učestvovali pobjednički timovi hakatona “Tvoja budućnost je u tvojim rukama” i “Budi lider zelene tranzicije i učini budućnost sigurnijom”. Događaj održan u Sofiji i bio prilika da timovi prezentuju svoje ideje sa hakatona, diskutuju aktivnosti političkog zagovaranja sa vršnjacima iz regiona, podijele znanja i iskustva.

Regionalna konferencija, decembar 2022, Sofija

- U septembru je u Pljevljima, organizovana simulacija socio-ekonomskog savjeta (ECOSOC). Glavni cilj ECOSOC-a bio je doprinos aktivnoj saradnji u kreiranju Teritorijalnog plana pravedne energetske tranzicije u opštini Pljevlja, kao odgovor na dolazeće klimatske i socio-ekonomske izazove.

Simulacija socio-ekonomskog savjeta (ECOSOC), Pljevlja, septembar 2022. godine

Projekat: Energetskom tranzicijom do ubrzanog ekonomskog i ekološkog razvoja Crne Gore IV

Cilj projekta je kreiranje javne politike za bržu dekarbonizaciju i energetska tranziciju u Crnoj Gori, koja treba da osigura adekvatan društveno-ekonomski razvoj u opštini Pljevlja ali i cijeloj zemlji.

U toku 2022.godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Pripremljen dokument: "Preporuke za pripremu Plana pravedne tranzicije u regionu uglja- Pljevlja." Ove preporuke treba da pruže pregled svih potreba za izradu plana pravedne tranzicije, ciljeva i mjera koje treba obezbijediti, izvore finansiranja ovih mjera i politika, pregled ključnih stavki kojima će se plan pravedne tranzicije baviti, uzimajući u obzir evropsku praksu;
- Pripremljena studija "Analiza sistema naplate emisija CO₂". Analiza daje pregled i značaj svakog instrumenta koji se može koristiti u sistemu obračuna karbon emisija,

uzima u obzir praksu koja postoji u EU, analizira postojeće zakonodavstvo EU u vezi sa cijenama CO2 i obaveze koje Crna Gora ima u pogledu neophodnog usklađivanja sa ETS Direktivom;

- Sprovedena je anketa na teritoriji opštine Pljevlja sa ciljem identifikovanja ključnih problema za razvoj konkretnih privrednih grana u ovoj opštini na kojima se može zasnivati budući privredni razvoj Pljevalja;
- U julu je organizovan sastanak Platforme za Pravednu tranziciju na temu "Pravedna tranzicija u Crnoj Gori, gdje smo sada i gdje želimo biti". Cilj sastanka je bio identifikovanje ključnih nedostataka i problema u procesu planiranja pravedne tranzicije, ali i razmjena stavova, znanja i iskustava na ovu temu među lokalnim stejkholderima. Na ovom sastanku prezentovani su zaključci ranije sprovedene ankete u Pljevljima.

Okrugli sto "Pravedna tranzicija u Crnoj Gori, gdje smo sada i gdje želimo biti", Pljevlja, jun 2022. godine

Projekat: Podrška kreiranju javne politike za bržu energetska tranziciju u Crnoj Gori

Cilj projekta je da doprinese kreiranju javne politike za bržu dekarbonizaciju i energetska tranziciju zalaganjem za postepeno napuštanje uglja u Crnoj Gori.

U toku 2022. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Pripremljen Priručnik dobre prakse u sprovođenju procesa pravedne tranzicije. U priručniku su identifikovana iskustva zemalja koje su već započele proces pravedne tranzicije, identifikovani su izazovi, problemi, dobre i loše strane sa kojima su se zemlje EU suočile na putu pravedne tranzicije;
- U martu je organizovan okrugli sto „Implikacije politike EU i izazovi na energetsom tržištu na energetske sektor u Crnoj Gori“. Okrugli sto je organizovan na nacionalnom nivou i okupio je predstavnike Ministarstva za ekonomski razvoj, Ministarstva za kapitalna ulaganja, Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, nevladinih organizacija i drugih relevantnih strana. Okrugli sto je bio prilika da se razmjene perspektive razvoja energetske tranzicije, ali i razviju zajedničko razumijevanje i konkretni koraci u ovom procesu.

Okrugli sto „Implikacije politike EU i uticaj izazova na energetsom tržištu na energetske sektor u Crnoj Gori“, mart 2022.

Projekat: Mladi i klimatske promjene

Opšti cilj projekta je doprinos održivom razvoju i klimatski otpornoj zajednici zahvaljujući unaprijeđenju svijesti i znanju mladih o klimatskim promjenama.

Specifični cilj projekta je edukacija učenika i učenica podgoričkih srednjih škola o klimatskim promjenama, praćeno povećanjem svijesti i znanjem mladih iz Podgorice o ovoj temi.

Tokom 2022. sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- Razvijen sveobuhvatni edukativni materijal na temu klimatskih promjena. Edukativni materijal obuhvata 6 razlićitih tematskih cjelina različito strukturiranih. Edukativni materijal obuhvata i video animacije, zadatke, kvizove znanja, itd;
- Pripremljena je javna kampanja i razvijeni su video materijali koji obuhvataju nekoliko kratkih video animacija i vizuala namjenjenih informisanju ciljne publike o uticaju klimatskih promjena na lokalne zajednice i život ljudi.

Projekat: Ka očuvanju biodiverziteta i jaćanju upravljanja zaštićenim područjem rijeke Cijevne

Cilj projekta je očuvanje biodiverziteta i održivo korišćenje prirodnih resursa rijeke Cijevne kroz poboljšanje upravljanja zaštićenim područjem, kao preduslova zdravog ekosistema.

Tokom 2022. sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- Izabran je konsultant za izradu socio-ekonomske analize za zaštićeno područje Spomenik prirode „Kanjon Cijevne“. Svrha socio-ekonomske analize je da ispita moguće društvene i ekonomske implikacije upravljanja ovim zaštićenim područjem (ZP) i ponudi informacije koje bi mogle olakšati organizaciju upravljanja ZP.
- U decembru je održan sastanak sa predstavnicima Opštine Tuzi u cilju upoznavanja sa ciljevima projekta. Sastanku su pored predstavnika Opštine Tuzi, prisustvovali i implementatori projekta, odnosno predstavnici Eko-tim(a) i Crnogorskog društva ekologa.

Ćlanstvo u radnim grupama

NVO Eko-tim je ćlan sljedećih radnih grupa:

- Radna grupa za pripremu “Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora”;
- Radna grupa za izmjenu i dopunu “Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena”

- Radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine EU koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 15 – Energetika;
- Član Radne grupe za pripremu Nacionalnog plana za klimu i energiju;
- Član nacionalnog savjeta za održivi razvoj i u okviru ovog tijela:
- Član Radne grupe za pravednu tranziciju;
- Član Radne grupe za klimatske promjene, adaptaciju i mitigaciju klimatskih promjena;
- Član Radne grupe za održivi razvoj;

Projekti u 2022. godini

Projekat: Podrška aktivnostima na trajnoj zaštiti rijeka (end. Durable freshwater protection) u Crnoj Gori 2022

Period realizacije: 17.01.2022 – 31.12.2022

Partneri: n/a

Donator: The Nature Conservancy

Ukupan odobreni fond Eko-tim (EUR): 25.000,00 €

Projekat: Inicijativa za zaštitu gornjeg toka rijeke Morače i rijeke Mrtvice

Period realizacije: 28.06.2022 – 31.12.2023

Partneri: n/a

Donator: The Nature Conservancy

Ukupan odobreni fond Eko-tim (USD): 53.412,80 USD

Projekat: Da Rijeka Zeta slobodno teče

Period realizacije: 01.12.2022 – 30.11.2023

Partneri: n/a

Donator: Open Rivers Programme

Ukupan odobreni fond Eko-tim (USD): 54.000,00 €

Projekat: Organizacije civilnog društva kao efikasni akteri u procesu donošenja odluka

Period realizacije: 11.06.2021 – 11.06.2022.

Partneri: n/a

Donator: EU

Ukupni odobreni fond Eko-tim (EUR): 19.986,53 €

Projekat: Zaustavljanje i ublažavanje uticaja hidroenergije na Zapadnom Balkanu

Period realizacije: 25.10.2022 – 30.06.2023.

Partneri: n/a

Donator: WWF Adria

Ukupni odobreni fond Eko-tim (EUR): 12.400,00 €

Projekat: Panda Labs Junior for Just Transition

Period realizacije: 01.10.2021 – 30.09.2023

Partneri: WWF Bugarska, WWF Adria Srbija, Junior achievement Bugarska i Junior Achievement Makedonija

Donator: Projekat je dio Evropske inicijative za klimu (EUKI)

Ukupan odobreni fond Eko-tim (EUR): 118.909,00 €

Ukupan odobreni fond (EUR): 588.717,00 €

Projekat: Energetskom tranzicijom do ubrzanog ekonomskog i ekološkog razvoja Crne Gore IV

Period realizacije: 01.04.2022 – 31.03.2023.

Partneri: n/a

Donator: European Climate Foundation

Ukupan odobreni fond : 25.940,00

Projekat: Podrška kreiranju javne politike za bržu energetsku tranziciju u Crnoj Gori

Period realizacije: 01.01.2022 – 30.09.2022.

Partneri: n/a

Donator: Europe Beyond Coal

Ukupan odobreni fond : 9.960,00

Projekat: Mladi i klimatske promjene

Period realizacije: 27.07.2022. - 27.05.2023.

Partneri: n/a

Donator: UNDP

Ukupan odobreni fond : 8.150

Projekat: Ka očuvanju biodiverziteta i jačanju upravljanja zaštićenim područjem rijeke Cijevne

Period realizacije: 01.10.2022. - 01.04.2024.

Partneri: Crnogorsko društvo ekologa (CDE)

Donator: EuroNatur i EU

Ukupan odobreni fond Eko-tim (EUR): 17.259,10 €

Ukupan odobreni fond (EUR) : 39.825,40 €

Publikacije u 2022. godini:

- Socio-ekonomska analiza za budući Park prirode “Gornji tok rijeke Čehotine”, decembar 2022;
- Komunikacijska strategija za budući Park prirode “Gornji tok rijeke Čehotine”, decembar 2022;
- Izvještaj o identifikaciji zainteresovanih strana i korisnika područja (Mrtvica i gornji tok rijeke Morače) predloženog za zaštitu, novembar 2022;
- Izvještaj o stavovima lokalnih zajednica i uticaju potencijalne zaštite područja na socijalna pitanja, novembar 2022;
- Analiza “Pravedna tranzicija u Crnoj Gori – izazovi i preporuke”, januar 2022;
- Analiza “Preporuke za pripremu Plana pravedne tranzicije u regionu uglja- Pljevlja, mart 2022.”
- “Priručnik dobre prakse za sprovođenje pravedne tranzicije”, jul 2022;
- “Analiza sistema naplate emisija CO2”, jun 2022;
- “Edukativni program za mlade na temu klimatskih promjena”, septembar 2022.

Video materijali 2022. godini:

- Edukativni film o vrijednostima rijeke Bistrice (Đalovića klisure) u opštini Bijelo Polje <https://www.youtube.com/watch?v=DXkSeG3NWGo>

- Video – Kako je rijeka Mrtvica dobila ime?
<https://www.youtube.com/watch?v=0sFW3Rlczro>
- Edukativni video o klimatskim promjenama:
<https://www.youtube.com/watch?v=PxPGoJqcCRw>
- Studentski video o pozitivnim iskustvima na projektu Panda Labs Junio for Just Transition: <https://www.youtube.com/watch?v=jc4EezZxKWQ>
- Animacija koja objašnjava šta su to otpadne vode:
<https://www.youtube.com/watch?v=396FEUbMmAU&t=4s>
- Animacija koja objašnjava šta su to PPOV:
<https://www.youtube.com/watch?v=sEh4vVpGUbG&t=2s>
- Animacija koja objašnjava značaj PPOV sa ekološkog aspekta i aspekta EU integracija: <https://www.youtube.com/watch?v=VZIntjXP8A&t=24s>
- Video – animacija koja objašnjava ključne probleme u oblasti upravljanja komunalnim otpadnim vodama i prikazuje stanje na terenu:
<https://www.youtube.com/watch?v=QcdSvKlcTnE&t=3s>